

HISTORISCHE RUBRIEK

2009, nr.5

INFORMATIE VAN DE HISTORISCHE VERENIGING BAKKEVEEN

We staan voor het seizoen dat we weer meer buiten dan binnen willen zijn, en dat we meer aandacht hebben voor onze tuin dan voor onze geschiedenis. Vanuit het bestuur van de Historische Vereniging geef ik nog wat onderwerpen mee ter overweging. We hebben een goed eerste jaar gehad als vereniging, veel leden gewonnen, mooie activiteiten georganiseerd, en we hebben ook de waardering van de leden voor de activiteiten van de vereniging mogen ervaren.

Wij deden als bestuur wat we konden om het de leden naar de zin te maken, namen daarbij soms wat veel hooi op de vork, waardoor we niet alles wat we wilden op het geplande tijdstip konden opleveren. Maar daarover bent u tot nu toe gelukkig niet boos geworden. En we ontdekten als bestuur dat er nog veel meer onderwerpen zijn, die het verdienen om de aandacht te krijgen.

Met één onderwerp hebben we een begin gemaakt. Dat is het interviewen van bewoners van Bakkeveen van tachtig tot honderd jaar over hoe het leven in Bakkeveen tussen 1920 en 1960 eruit zag, hoe mensen leefden, werkten, hun vrije tijd beleefden. Met drie koppels van twee interviewers hebben we een begin gemaakt. We hebben een middag of een deel van de middag aan tafel gezeten bij oude mensen, die heel graag bleken te vertellen over het verleden.

Als interviewers en geïnterviewde een beetje aan elkaar gewend zijn, dan krijg je een prachtig gesprek, krijg je inzicht in hoe mensen veertig tot tachtig jaar geleden leefden, hoe diep en ellendig de

armoede voor veel mensen geweest is in de crisisjaren, hoeveel levens door de oorlog door de war zijn geraakt, maar je ontdekt ook over hoeveel veerkracht en energie mensen beschikken om wat op te bouwen voor zichzelf en wat van het leven te maken. We werden ons er ook weer van bewust, hoeveel er in de wereld om ons heen veranderd is, maar ook hoeveel er onveranderd is gebleven.

De interviews werden direct opgenomen met een opnameapparaatje en alle koppels hebben een begin gemaakt met het uitwerken in verslagvorm. Dat kost heel wat tijd. Het verslag van een interview gaat dan, volgens de gemaakte afspraken, voor goedkeuring en voor eventuele aanvullingen terug naar de geïnterviewde.

Er staan nog veel bejaarde inwoners van Bakkeveen op onze lijst. Pas na de zomer gaan we een begin maken met nieuwe interviews. En eigenlijk zou die interviewclub nog best wat uitbreiding kunnen gebruiken omdat er nog zoveel materiaal te verzamelen is. Is het misschien ook iets voor u? Zou u er deze zomer eens over willen nadenken of u zich in het najaar bij de interviewclub wilt aansluiten?

Het tweede nieuw onderwerp, waarmee we in het najaar een begin gaan maken is het genealogisch onderzoek, zeg maar het onderzoek naar stambomen. Dit najaar organiseren we samen met het Sociaal Cultureel Werk een kennismakingsbijeenkomst, waarin uitgelegd wordt hoe je genealogisch onderzoek kunt uitvoeren. Daarna gaan we voor de liefhebbers waarschijnlijk ook nog een meer gerichte cursus opzetten. Daarna gaan we een begin maken met ons eigenlijke genealogie-project. Op basis van gegevens over het eigendom van gronden en huizen in Bakkeveen op de kadastrale kaart van 1832 gaan we onderzoek doen naar de mensen die toen grond of huizen in Bakkeveen bezaten, naar hun voorouders en hun nageslacht. Ook dat is werk voor mensen met een lange adem en het nodige geduld. Ook voor u is het misschien iets om te overwegen.

Ik hoop dat u zich realiseert dat het samenwerken met anderen aan projecten als hierboven geschetst een waardevolle tijdsbesteding kan zijn, die leidt tot bijzondere ontmoetingen, tot nieuwe kennis over onze omgeving en die eraan bijdraagt dat Bakkeveen een dorp blijft van mensen die iets met elkaar hebben. Wij komen erop terug.

Fred Hoogenboom, voorzitter

HET OPENBAAR VERVOER DESTIJD

De ESA (Elema Stollenga's Autobusdiensten) uit Marum had hier vroeger het streekvervoer, voornamelijk in de driehoek Groningen-Assen-Drachten. De bussen waren geel met een groene band onder en boven de ramen. Een ESA-bus werd ook wel genoemd 'Een Slechte Auto' of 'Het gele gevaar'.

Je kon gewoon ergens gaan zitten in de bus en dan kwam de conductrice wel bij je voor een kaartje. Zo nu en dan kwam er ook een controleur in de bus. Die stapte op de vreemdste plaatsen in en vroeg dan iedereen om zijn plaatsbewijs.

De hoofdgarage stond in Marum. Maar ook in Haulerwijk stond een grote garage.

De chauffeurs kwamen meestal uit de buurt en wilden voor sommige mensen wel vlak voor hun huis stoppen. Een paar oudere mensen hadden niet op de bel gedrukt toen ze eruit moesten. De man liep naar voren en sprak tegen de chauffeur: "Do witst dochs wol wêr oft wy wenje?".

In de oorlog toen de benzine op de bon was, kwam er een houtgenerator achter op de bus te staan. Dat was extra werk voor de chauffeur als er wat haperde en dat was vaak zo. Hij zat dan wel met vuile handen achter het stuur.

Ook moesten ze vaak fietsen meenemen. De bestuurder klom over een smal laddertje aan de achterkant van de bus en de eigenaar moest de fiets dan aangeven. Als die het karwei niet kon klaren, moest een andere passagier helpen. Chauffeurs uit ons dorp waren onder andere Jan Paulusma, Jan Blauwbroek en Sietse de Vegt. Na

een strenge winter hadden de wegen last van opdooi en mochten er hier geen bussen rijden omdat ze te zwaar waren.

Toen de ESA stopte gingen ze als touringcarbedrijf door. Toen kwam de NTM voor het openbaar vervoer. Die reed beter op tijd voor de trein. Ook hebben we nog Fram, Arriva gehad en Connexxion en misschien nog wel een andere onderneming. Nu hebben we de Kwibus.

Och, de naam doet er eigenlijk niet toe. Als je maar komt waar je wezen wilt.

J.J.de Zee

Noot van de redactie: Twee jaar geleden verscheen het boekje *ESA kroniek van een bedrijf in Marum 1927-2007* van de hand van T.Mars-Belderok en J.de Boer-Jager. U kunt het vast nog wel krijgen in de boekhandel in Marum.

NOTULEN VAN DE VVV BAKKEVEEN UIT HET JAAR 1939

Notulen 30 april 1939

Op 30 april 1939 werd, na een redevoering van den burgemeester van Opsterland, te Bakkeveen opgericht een **Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer**.

Het bestuur werd als volgt samengesteld: A. Alberda voorzitter, S. Jousma secretaris, S.Valk penningmeester, T. Adema en U. de Zee leden.

Notulen 20 juli 1939

De eerste ledenvergadering werd gehouden op 20 juli 1939 bij café H. Wiering en werd bezocht door 14 leden, terwijl eerst als gast en later als lid aanwezig was de heer Elema van Marum. (Busmaatschappij ESA, zie artikel hiervoor).

Uit het openingswoord van de voorzitter blijkt, dat het bestuur het afgelopen jaar allerm minst heeft stilgezeten.

Verschillende verzoekschriften en adressen werden verzonden, evenwel zonder resultaat. Ook de verzoeken bij de ANWB om papiermanden en richtingsborden werden om verschillende redenen

afgewezen. Met Jhr. Van der Goes werd gecorrespondeerd over het plaatsen van banken. Ook dit adres stuitte af op bezwaren van de eigenaar der bossen. Met de heer Camphuis (eigenaar Scheperij en een stuk duinengebied) werd gesproken over een zwemgelegenheid. Hiervoor voelde de heer Camphuis echter niet.

Tenslotte zij gememoreerd, dat enige malen inlichtingen werden gevraagd omtrent pensions. De secretaris melde dat er een lijst was aangelegd van personen, die genegen waren een gedeelte van hun woning te verhuren of pensioengasten in huis te nemen.

Het voornaamste punt van de agenda was, hoe kunnen we trachten meer vreemdelingen naar Bakkeveen te halen. De heer Elema krijgt hiervoor het woord en oppert het plan, te adverteren in enige bladen, voor gezamenlijke rekening, ieder zal de helft van de kosten betalen.

In de volgende kranten zal worden geadverteerd: Het Nieuwsblad van het Noorden, Het Groninger Dagblad, Het Volksblad voor Friesland en Het Volksblad voor Groningen. Op voorstel van de voorzitter werd hiervoor 20 gulden uitgetrokken. T(abe) Adema stelt voor enige banken te plaatsen, het bestuur zal zich in verbinding stellen met Mevr. Repelaar.
P(ieter) v.d. Brug voelt er veel voor in Bakkeveen een kampeergelegenheid te scheppen. Hiervoor zou

een stukje grond van de heer Camphuis, liefst gehuurd moeten worden. Tenslotte wordt nog besloten in de winter een verloting te organiseren om enige contanten in kas te krijgen. Hierna sluit de voorzitter (A. Alberda), na een woord van dank aan de aanwezigen de vergadering. (wordt vervolgd)

(ingezonden door Willem Dolstra)

Na Jodel ?

In het vorige Klupblad stond een artikeltje over de geschiedenis van "Hotel Van der Meer / Jodel Lowina". In 2009 is (zeer waarschijnlijk) een einde gekomen aan de ongeveer 3 eeuwen publieke bestemming. Nu wil het gebeuren dat ik geïnteresseerd ben geraakt in de geschiedenis van

dit etablissement en op schrift wil stellen wat er allemaal gebeurde in en rond dit gebouw in de afgelopen eeuwen. Wie wil er helpen en/of kan tips geven. Jan van Dalen (06-11005893 of janvd@bakkeveen.nl)

Digitalisering

Komende maanden zal het wat rustiger zijn rond het digitaliseringsproject van de historische vereniging. Wat wel doorgaat is de website. In de rubriek "historie" van www.bakkeveen.nl zal Siebren Roelsma in de zomerperiode waarschijnlijk nog foto's plaatsen. Hij krijgt nog steeds oud fotomateriaal aangeleverd en speurt ook zelf de omgeving af. Je kunt Siebren bereiken via email: siebrenroelsma2@hotmail.com.

In oktober worden de foto-kijk en -beoordeelavonden hervat. Er wordt nog nagegaan of op een zaterdagmiddag voor de bejaarde, geïnteresseerde bewoners van Bakkeveen nog een foto-kijk middag kan worden georganiseerd. Het gaat dan met name om oude foto's waar personen op staan, waarvan de namen moeilijk te achterhalen zijn.

GEBR. KOK

Bakkeveen/Heerenveen

VERHUUR GRONDVERZETMACHINES · AGRARISCH LOONWERK · CULTUURTECHNIEK · NATUUR & INFRABOUW

Computerproblemen?

freakstar
computer services

Computerreparaties (bij u thuis)
Computers en onderdelen
Netwerken en internet

Web: www.freakstar.nl
E-Mail: freak@freakstar.nl
GSM: 0654 355 832

Freek Bloemhof
Blauhûs 23
9243 KM Bakkeveen